

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Νεότητα - Εφηβεία

A1.

1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ
2. ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ
3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
4. ΙΔΕΑΛΙΣΜΟΣ
5. ΑΛΛΗΛΕΓΓΓΥΗ
6. ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ
7. ΑΝΩΡΙΜΟΤΗΤΑ
8. ΕΥΠΙΣΤΙΑ
9. ΑΥΘΟΡΜΗΤΙΣΜΟΣ
10. ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ

A2.

αιθεροβάμων - γ, οξύθυμος - β, ισχυρογνώνων - β, σφρίγος - α, παρορμητικός - γ, εξωστρεφής - α, ευρηματικός - β, διεκδικώ - β, καινοτομώ - α, αντισυμβατικός - β

A3.

1-δ, 2-στ, 3-ε, 4-ι, 5-η, 6-α, 7-γ, 8-θ, 9-β, 10-ζ

B1.

Η εφηβεία είναι μια περίοδος σημαντικών αλλαγών και **ανακατατάξεων**, οι οποίες αποτελούν σημαντικές **προκλήσεις** για τους ίδιους τους εφήβους αλλά και τους γονείς τους. Οι έφηβοι καλούνται να **ανταποκριθούν** σε σημαντικές **μεταβάσεις** σε όλους τους τομείς της ζωής τους. Στο σχολείο οι απαιτήσεις αυξάνονται και **αναμένεται** από τους έφηβους μαθητές να αναλάβουν να **φέρνουν** εις πέρας τις υποχρεώσεις τους, να οργανώνουν το χρόνο τους και να αξιοποιούν τις δυνατότητές τους. Η ομάδα των συνομηλίκων παίζει, πλέον, **κομβικό** ρόλο στη ζωή τους και έχουν ανάγκη να είναι **αποδεκτοί** και αρεστοί, ενώ παράλληλα προσπαθούν να διαμορφώσουν τη δική τους, ξεχωριστή ταυτότητα. Στην προσπάθειά τους αυτή, **αναδεικνύεται** έντονα η επιθυμία των εφήβων για ελευθερία και **αυτονομία** από την πατρική τους οικογένεια. Η εφηβεία αποτελεί, όμως, μια μεταβατική περίοδο όχι μόνο για τους εφήβους αλλά και για τους γονείς τους οι οποίοι χρειάζεται να **προβούν** σε αλλαγές ώστε να επιτρέπουν την «μετακίνηση» των παιδιών τους μέσα και έξω από την οικογένεια. Οι γονείς καλούνται να αποχωριστούν την παλιά, στενή σχέση με τα παιδιά τους και να **επαναπροσδιορίσουν** τις προσδοκίες, τις απαιτήσεις και τον ρόλο τους.

B2.

Η **βοήθεια** των γονέων προς το παιδί τους σε μια τόσο αγχογόνα περίοδο είναι εφικτή **με την τήρηση**, κατ' αρχάς, από τους ίδιους μιας ψύχραιμης και υποστηρικτικής στάσης. Είναι χρήσιμη η **συνειδητοποίηση** από πλευράς γονέων των δικών τους προσδοκιών. Κατά πόσο οι προσδοκίες αυτές συνάδουν με την επιθυμία, αλλά και την προετοιμασία του μαθητή; Είναι ξεκάθαρο για τον έφηβο ότι θα έχει την αποδοχή, τον σεβασμό και την εκτίμηση των γονέων του γι' αυτό που είναι ως άνθρωπος, ανεξαρτήτως της επιτυχίας του ως μαθητής; Επίσης, είναι βοηθητική η **εστίαση** στην προσπάθεια αντί για το αποτέλεσμα. Έτσι, ακόμα κι όταν ένα μάθημα δεν πάει καλά, είναι σημαντική η **συνέχιση και η ολοκλήρωση** της προσπάθειας που έρχεται μόνο στο τέλος των εξετάσεων.

B3.

Λέξεις - φράσεις ειδικού λεξιλογίου: σωματική κόπωση, πτώση της αυτοεκτίμησης, αρνητισμός, καταθλιπτικό συναίσθημα, σχολική φοβία, διαγνωστικό σύστημα, διαταραχές της διαγωγής, εφηβική κατάθλιψη, κοινωνικοί κανόνες, άρνηση.

Λειτουργία: Το ειδικό λεξιλόγιο προσδίδει επιστημονικό τόνο, εγκυρότητα, σαφήνεια, αξιοπιστία στο κείμενο, είναι απαραίτητο για την επιστημονική τεκμηρίωση και διαμορφώνει ύφος σοβαρό, επίσημο, επιστημονικό.

B4.

Ισχυρισμός: Η εφηβεία είναι μεταβατική περίοδος από την παιδική στην ώριμη ηλικία.

Τρόποι ανάπτυξης:

α. Με ορισμό

Ενδεικτικό χωρίο κειμένου: «Η εφηβεία είναι η περίοδος της μετάβασης από την παιδική στην ώριμη ηλικία κι έχει για κέντρο της την ήβη.»

Πρόθεση συγγραφέα: Επιθυμεί να προσδιορίσει με ακρίβεια τον όρο «εφηβεία» για να τον καταστήσει σαφή και κατανοητό στον αναγνώστη.

β. Με αναλογία

Ενδεικτικό χωρίο κειμένου: «Αυτό με το οποίο μοιάζει περισσότερο είναι αναμφίβολα η γέννηση ... όπως αφήσαμε κάποτε τον προστατευτικό πλακούντα.»

Πρόθεση συγγραφέα: Πρόθεση του συγγραφέα είναι να εκλαϊκεύσει τη διαδικασία αποχωρισμού από την οικογένεια στην περίοδο της εφηβείας μέσω της παρομοίωσης με τη διαδικασία της γέννησης και το κόψιμο του ομφάλιου λώρου. Έτσι η σύνθετη διαδικασία της ανεξαρτητοποίησης γίνεται πιο κατανοητή μέσω της πιο οικείας εικόνας της γέννας και το κείμενο αποκτά γλαφυρότητα και παραστατικότητα.

B5.

1. Βεβαιότητα → Η περίοδος της εφηβείας **μοιάζει** με άγνωστη διαδρομή./Η περίοδος της εφηβείας **είναι** μια δύσβατη περιοχή για τους εφήβους
2. Υπόθεση → **Εάν οι νέοι έχουν** κοντά τους έναν χάρτη/ **Εφόσον υπάρξουν** παραβιάσεις από εκείνους...
3. Δυνατότητα → τόσο πιο εύκολα **μπορούν να τη διανύσουν**
4. Υποχρέωση → Οι έφηβοι **χρειάζεται να γνωρίζουν/ είναι αναγκαίο να γνωρίζουν** ότι οι γονείς τους έχουν βάλει ένα πλαίσιο.

Γ1.

1-β: α' ενικό ρηματικό πρόσωπο που προσδίδει υποκειμενικότητα και δείχνει την οπτική γωνία του αρθρογράφου, συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας που δείχνει την πρόθεση του αρθρογράφου να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες. (άρθρο γνώμης)

2-α: γ' ενικό ρηματικό πρόσωπο που προσδίδει αντικειμενικότητα, λογική/κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας που εντείνει τον πληροφοριακό χαρακτήρα του άρθρου. (ενημερωτικό-πληροφορικό άρθρο)

Γ2.

Η **αντιμετώπιση** των νεανικών προβλημάτων απαιτεί συνδυασμό υποστήριξης, κατανόησης και σωστής καθοδήγησης. **Αρωγός στην επίλυση** αυτών των προβλημάτων μπορεί να είναι η ανοιχτή επικοινωνία με την οικογένεια και τους φίλους, **καθώς ωθεί** τους νέους να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και να νιώθουν ότι δεν είναι μόνοι. **Απαραίτητη, παράλληλα, κρίνεται** η παροχή σωστής ψυχολογικής στήριξης, όταν χρειάζεται, γιατί μπορεί να **βοηθήσει** στην αντιμετώπιση άγχους, ανασφάλειας ή χαμηλής αυτοεκτίμησης. **Αποφασιστικής σημασίας** είναι και η συμμετοχή σε δημιουργικές δραστηριότητες, όπως ο αθλητισμός, η μουσική ή ο εθελοντισμός, που προσφέρουν θετική διάξεοδο και ενισχύουν την αυτοπεποίθηση. Επίσης, η εκπαίδευση

πάνω σε θέματα αυτογνωσίας και διαχείρισης συναισθημάτων **είναι σημαντική** για την προσωπική ανάπτυξη. Τέλος, η ενίσχυση της αυτονομίας με υπευθυνότητα **συμβάλλει** στο να λαμβάνουν οι νέοι ώριμες αποφάσεις και να χτίζουν το μέλλον τους με σταθερότητα και ελπίδα.

Δ1.

1 - Σ, 2 - Λ, 3 - Σ, 4 - Σ, 5 - Λ, 6 - Σ, 7 - Λ, 8 - Σ, 9 - Λ, 10 - Σ.

Δ2. α.

Εκφραστικά μέσα:

1. Εναλλαγή α' ενικού με β' ενικό και πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο.
Χωρίς κειμένου: Εκ πείρας σας μιλώ./Μην την εμπιστεύεστε.
2. Χρήση εγκλίσεων: προστακτική/αποτρεπτική υποτακτική.
Χωρίς κειμένου: απόφευγε (προστακτική), Μην την εμπιστεύεστε (αποτρεπτική υποτακτική).
3. Απλή, καθημερινή, αντιποιντική γλώσσα, λέξεις του προφορικού λόγου.
Χωρίς κειμένου: γριά, ανέραστη, αναμπουμπούλα, κλέφτρα.

Ύφος: Με τις συγκεκριμένες εκφραστικές επιλογές το ποίημα αποκτά ύφος απλό, οικείο, συνομιλιακό, άμεσο, παραστατικό, θεατρικό, συμβουλευτικό και διδακτικό.

Δ2. β.

1 - προσωποποίηση, 2 - προσωποποίηση, 3 - προσωποποίηση, 4 - μεταφορά, 5 - προσωποποίηση, 6 - μεταφορά, 7 - προσωποποίηση, 8 - μεταφορά, 9 - μεταφορά, 10 - προσωποποίηση.

Δ2. γ.

Εκφραστικό μέσο: Επανάληψη

Χωρίς κειμένου: Εκ πείρας σας μιλώ. (επαναλαμβάνεται στη δεύτερη, τέταρτη και τελευταία στροφική ενότητα).

Δ2. δ.

1. κλέφτρα δοσοληψία
2. φέτα χορταστική απ' την πανσέληνο σας

Δ3. Οι νέοι πρέπει να αντιμετωπίζουν την εμπειρία του παρελθόντος με σεβασμό αλλά και κριτική σκέψη. Να τη μαθαίνουν χωρίς να εγκλωβίζονται σε αυτήν, αξιοποιώντας τα διδάγματά της για να δημιουργούν το δικό τους μέλλον με τόλμη και ελευθερία.

Ε1.

1. τριάμισι
2. εδώλιο
3. όσοι
4. έναν
5. ανεξαρτήτως
6. Στο πλαίσιο
7. τόσο
8. επικεφαλής
9. κεντρικές
10. Πρόεδρε

ΣΤ. γ. μέλλον